

Sygnatura akt II Ca 45/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2017 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Patrycja Gruszczyńska-Michurska

: SSO Grzegorz Karaś (spr.)

SSR del. Karolina Maciejewska

Protokolant: Wojciech Langer

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. H.

przeciwko(...) Spółce Jawnej(...) z siedzibą we W.

o nakazanie złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu

z dnia 24 października 2016 r.

sygn. akt I C 1688/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda 1.800 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Grzegorz Karaś SSO Patrycja Gruszczyńska-Michurska SSR del. Karolina Maciejewska

Sygn. akt II Ca 45/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Fabrycznej nakazał stronie pozwanej (...) Spółce Jawnej (...) we W., aby złożyła powodowi A. H. oświadczenie woli następującej treści (...) Spółka Jawna (...) we W. sprzedaje powodowi A. H. samochód osobowy marki O. (...), rok prod. 2011, nr rej. (...), za kwotę 36.000 zł płatną w 36 miesięcznych ratach po 1.000 zł z góry począwszy od prawomocności wyroku, a także nakazał pozwanemu (...) Spółce Jawnej (...) we W., aby wydała powodowi A. H. kartę pojazdu O. (...) nr rej. (...) oraz faktury zakupu wymienionego pojazdu od firmy leasingowej i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu oparł swoje rozstrzygnięcie o następujące ustalenia faktyczne:

Do dnia 31 lipca 2015 r. powód był współnikiem strony pozwanej. W dniu 31 lipca 2015 r. we W. pomiędzy powodem a A. J. została zawarta umowa przeniesienia ogółu praw i obowiązków współnika strony pozwanej (...) Spółka Jawna (...). Zgodnie z § 2 umowy powód sprzedał a A. J. nabył udział (ogółu praw i obowiązków) powoda w pozwanej spółce. W § 3 umowy ustalono, że cena sprzedaży udziału wynosi 80.000 zł i zostanie zapłacona przelewem w 10 równych ratach po 8.000 zł płatnych miesięcznie do 15 dnia każdego miesiąca począwszy od dnia 1 sierpnia 2015 r. Jednocześnie w § 3 pkt 3 umowy wskazano, że spłatę ceny sprzedaży udziału poręczył współnik M. W., na podstawie odrębnej umowy poręczenia.

Strona pozwana (...) Spółka Jawna (...) z siedzibą we W. w dniu 31 lipca 2015 r. zawarła z powodem A. H. umowę przedwstępną sprzedaży samochodu. Przedmiotem umowy był samochód osobowy marki O. (...), rok prod. 2011, nr rej. (...), którego leasingobiorcą była strona pozwana na podstawie umowy leasingu operacyjnego (OH) nr (...) z dnia 27 stycznia 2012 r., która przewidywała spłatę ostatniej raty leasingu w miesiącu lutym 2016 r. W § 1 pkt 4 umowy strona pozwana zobowiązała się w terminie 60 dni od podpisania niniejszej umowy wykupić samochód na swoją własność, z tym, że samochód nie będzie obciążony prawami na rzecz osób trzecich, zastawem i nie będzie ciężać na nim, żadne inne zobowiązanie, zaś płatność wobec firmy leasingowej zostanie w całości uiszczona. Ponadto w § 2 pkt 1 umowy strona pozwana zobowiązała się, po staniu się właścicielem samochodu, sprzedać samochód za cenę 36.000 zł oraz wydać go w posiadanie samoistne, a powód zobowiązał się tenże samochód za cenę 36.000 zł kupić i go odebrać. Zgodnie z § 2 pkt 2 umowy zawarcie umowy przyrzeczonej miało nastąpić w terminie 90 dni od dnia zawarcia niniejszej umowy, z zastrzeżeniem, że sprzedaż samochodu przez stronę pozwaną powodowi będzie możliwa dopiero, gdy samochód zostanie wykupiony od leasingodawcy w terminie wskazanym w § 1 pkt 4 umowy. Jednocześnie za zachowanie terminu określonego w § 1 pkt 4 umowy miała odpowiadać strona pozwana. Jak wskazano w § 3 umowy zapłata ceny miała nastąpić w 36 miesięcznych ratach po 1.000 zł płatnych co miesiąc z góry, począwszy od dnia podpisania umowy przyrzeczonej na rachunek bankowy strony pozwanej.

W dniu 6 października 2015 r. we W. została zawarta pomiędzy powodem a stroną pozwaną umowa przejęcia długu. Przedmiotem umowy było przejęcie przez stronę pozwaną zadłużenia A. J., które A. J. posiada wobec powoda w wysokości 80.000 zł z tytułu umowy przeniesienia ogółu praw i obowiązków współnika strony pozwanej z dnia 31 lipca 2015 r. Zgodnie z § 2 pkt 1 umowy strona pozwana przejęła określone w § 1 umowy zadłużenie A. J. i wstąpiła w miejsce dłużnika, zgodnie z art. 519 § 2 pkt 1 k.c., zaś powód w pełni zaakceptował zmianę dłużnika, którym stała się strona pozwana.

Pismem z dnia 19 października 2015 r. strona pozwana wezwała powoda do zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży/kupna samochodu osobowego marki O. (...) o nr rej. (...) w terminie 3 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma. Jednocześnie w piśmie tym zastrzeżono, że w przypadku nie zastosowania się do powyższego strona pozwana wnosi o zwrot samochodu osobowego w terminie 4 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania. Wezwanie to zostało doręczone powodowi w dniu 22 października 2015 r. W roku 2015 dzień 22 października wypadł w piątek. Zakreślony przez stronę pozwaną termin do zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży/kupna samochodu osobowego marki O. (...) upływał w poniedziałek 25 października 2015 r. Wiadomością e-mail skierowaną do powoda na adres (...) pełnomocnik strony pozwanej wezwał go do niezwłocznego, nie później jednak niż do dnia 6 listopada 2015 r. do godziny 16:00 zwrotu pojazdu marki O. (...) nr rej. (...) będącego własnością spółki (...). Wantrych z siedzibą we W.. Dodatkowo w treści korespondencji wskazano, że zwrotu należy dokonać na terenie siedziby strony pozwanej tj. przy ul. (...), (...) W., w godzinach urzędowania firmy tj. 8:00 – 16:00. Następnie pismem z dnia 8 listopada 2015 r. strona pozwana ponownie wezwał powoda do niezwłocznego, nie później jednak niż w terminie 2 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania, zwrotu pojazdu marki O. (...), nr rej. (...) będącego własnością strony pozwanej, a który znajduje się w posiadaniu powoda. W treści wezwania wskazano, że zwrotu należy dokonać na terenie siedziby strony pozwanej przy ul. (...), (...) W., w dniach poniedziałek – piątek, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, w godzinach urzędowania strony pozwanej tj. 8:00 – 16:00. Ponadto w treści wezwania znajdowała się informacja, że pomimo wezwania powód nie przystąpił do zawarcia umowy przyrzeczonej w terminie 3 dni od otrzymania wezwania, w skutek czego strona pozwana jest wolna od zawarcia z powodem umowy przyrzeczonej kupna/sprzedaży pojazdu.

W odpowiedzi na te pisma powód, w imieniu którego działał pełnomocnik, pismem z dnia 16 listopada 2015 r. oświadczył, że nie istnieją podstawy do potrącenia, albowiem nie istnieje roszczenie strony pozwanej w stosunku do powoda i tym samym nie może dojść do wzajemnego umorzenia wierzytelności. W piśmie tym wskazano ponadto, że powód zbył ogół praw i obowiązków w spółce, a pobierane zaliczki na poczet przyszłych zysków nie mogą być traktowane jak wierzytelność spółki w stosunku do wspólnika. Jednocześnie pełnomocnik powoda wskazał, że strona pozwana, która za zgodą powoda przejęła dług, pozostaje w opóźnieniu z zapłatą wymagalnej raty w kwocie 8.000 zł, której termin zapłaty przypadł na 15 października 2015 r. oraz kwoty 8.000 zł, której termin zapłaty przypadł na 15 listopada 2015 r. Pełnomocnik powoda wezwał stronę pozwaną do zapłaty zaległych rat.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu zważył, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Podstawą prawną rozstrzygnięcia były przepisy art. 64 k.c. w zw. z art. 389 k.c. w zw. z art. 390 k.c.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu wywiódł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

1) naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na treść orzeczenia, a to: a) art. 233 k.p.c. polegający na niewszechstronnym rozważeniu zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji jego dowolną a nie swobodną ocenę, skutkującą uznaniem, że:

- strona pozwana była zobowiązana do poinformowania powoda o ziszczeniu się warunku w postaci wykupu samochodu marki O. (...), rok. prod. 2011, nr rej. (...) w sytuacji, gdy do powyższego pozwany nie był zobowiązany ani na mocy zawartej pomiędzy stronami umowy przedwstępnej ani też powyższe nie wynikało z jakichkolwiek wcześniejszych ustaleń stron,

- powód nie został prawidłowo wezwany do zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży/kupna samochodu osobowego marki O. (...) o nr rej. (...) w sytuacji, gdy z całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza z treści pisma z dnia 19 października 2015 r. skierowanego przez pozwanego do powoda jednoznacznie wynika, że owo wezwanie miało miejsce i został w nim określony termin zawarcia umowy przyrzeczonej,

- powód stawiał się faktycznie w siedzibie Spółki celem zawarcia umowy przyrzeczonej tylko i wyłącznie na tej podstawie, że był on osobą zainteresowaną zawarciem tejże umowy o czym świadczy fakt wytoczenia przez niego powództwa, w sytuacji gdy zarówno względy logicznego rozumowania jak i zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalają na tego typu wnioskowanie i co więcej w sytuacji, gdy powyższego powód w żaden sposób nie udowodnił,

2) naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 389 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że pismo pozwanego z dnia 19 października 2015 r. „winno wzywać w sposób wyraźny powoda do stawienia się w określonym miejscu, w określonym czasie, informować o spełnieniu warunku i wzywać do zawarcia umowy przyrzeczonej”, gdy tymczasem zarówno ww. przepis jak i żaden inny nie nakłada na stronę wzywającą do zawarcia umowy przyrzeczonej ww. wymogów, a nadto powód miał pełną wiedzę co do ww. okoliczności tj. terminu zawarcia umowy, miejsca oraz charakteru wezwania go pismem z dnia 19 października 2015r. tj. w celu zawarcia umowy przyrzeczonej,

b) art. 390 § 2 k.c. poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy powodowi nie przysługiwało uprawnienie do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej albowiem strony związane były terminem zawarcia umowy przyrzeczonej wskazanym przez pozwanego, zaś powód w tym terminie nie przystąpił do zawarcia umowy przyrzeczonej.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za I i II instancję, według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów adwokackich według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia faktyczne, dokonane w sprawie przez Sąd Okręgowy, czyniąc je jednocześnie podstawą swojego rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy, w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania dowodowego, ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całokształcie zaoferowanego przez strony materiału dowodowego. Jednocześnie na podstawie tak przeprowadzonego postępowania dowodowego i zgromadzonych dowodów, Sąd I instancji wywiódł trafne wnioski.

Zarzuty zgłoszone przez pozwanego w apelacji dotyczą naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego oraz procesowego.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego pozwany zarzucił naruszenie art. 389 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, iż pismo pozwanego z dnia 19 października 2015 r. „winno wzywać w sposób wyraźny powoda do stawienia się w określonym miejscu, w określonym czasie, informować o spełnieniu warunku i wzywać do zawarcia umowy przyrzeczonej”, gdy tymczasem zarówno ww. przepis jak i żaden inny nie nakłada na stronę wzywającą do zawarcia umowy przyrzeczonej ww. wymogów, a nadto powód miał pełną wiedzę co do ww. okoliczności, to jest terminu zawarcia umowy, miejsca oraz charakteru wezwania go pismem z dnia 19 października 2015 r., to jest w celu zawarcia umowy przyrzeczonej, uznać należy, iż zarzut ten był nieuzasadniony.

Przepis art. 389 § 2 k.c. stanowi, iż jeżeli termin, w ciągu którego ma być zawarta umowa przyrzeczona, nie został oznaczony, powinna ona być zawarta w odpowiednim terminie wyznaczonym przez stronę uprawnioną do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej. Jeżeli obie strony są uprawnione do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej i każda z nich wyznaczyła inny termin, strony wiążą termin wyznaczony przez stronę, która wcześniej złożyła stosowne oświadczenie. Jeżeli w ciągu roku od dnia zawarcia umowy przedwstępnej nie został wyznaczony termin do zawarcia umowy przyrzeczonej, nie można żądać jej zawarcia. Zgodnie z tym przepisem, termin wyznaczony jednostronnie do zawarcia umowy przyrzeczonej powinien być odpowiedni, a to oznacza, iż w zależności od konkretnego przypadku termin ten nie może być ani za krótki ani za długi. Oceny należy dokonywać biorąc pod uwagę przyczyny, które skłoniły strony do zawarcia umowy przedwstępnej (a nie definitywnej) i interes stron. Musi być to więc termin, w którym można oczekiwać ustania przeszkód do zawarcia umowy przyrzeczonej. Jeżeli ustanie tych przeszkód zależy od działania zobowiązanego, odpowiedni będzie termin przynajmniej tak długi, by w zwykłym toku postępowania można było do ustania przeszkód doprowadzić. Należy jednak podkreślić, że w razie wyznaczenia takiego terminu roszczenie stanie się wymagalne niezależnie od tego, czy zobowiązany właściwe działania podjął.

W niniejszej sprawie umowa przedwstępna sprzedaży samochodu z dnia 31 lipca 2015 r. nie określała w swojej treści dokładnego terminu zawarcia umowy przyrzeczonej, a jedynie w treści § 2 ust. 2 strony umowy postanowiły, iż zawarcie umowy przyrzeczonej nastąpi w terminie do 90 dni od dnia zawarcia umowy przedwstępnej, z zastrzeżeniem, iż sprzedaż samochodu przez pozwanego powodowi będzie możliwa dopiero, gdy samochód zostanie wykupiony od leasingodawcy w terminie wskazanym w treści § 1 ust. 4 umowy przedwstępnej. Natomiast zgodnie z treścią § 1 ust. 4 umowy przedwstępnej pozwany oświadczył, że w terminie 60 dni od podpisania umowy przedwstępnej zobowiązuje się wykupić samochód na swoją własność, z tym że samochód nie będzie obciążony prawami na rzecz osób trzecich, zastawem i nie będzie ciążył na nim żadne inne zobowiązanie zaś płatność wobec firmy leasingowej zostanie w całości uiszczona.

Z analizy postanowień umowy przedwstępnej wynika, że pozwany mógł, a wręcz powinien wyznaczyć powodowi termin do zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży samochodu po objęciu na własność samochodu osobowego marki

O. (...) nr rej. (...), przy czym zawarcie umowy przyrzeczonej miało nastąpić do 90 dni od dnia zawarcia umowy przedwstępnej, to jest od dnia 31 lipca 2015 r.

Pozwany pismem z dnia 19 października 2015 r. wezwał powoda do zawarcia umowy przyrzeczonej w terminie 3 dni od dnia otrzymania przedmiotowego pisma. Niniejsze wezwanie zostało doręczone powodowi w dniu 22 października 2015 r. Powyższe oznacza, iż powód miałby ewentualną realną sposobność zawarcia umowy przyrzeczonej jedynie w dniu 25 października 2015 r. (poniedziałek), bowiem jak wynika z przesłuchania A. J. z dnia 10 października 2016 r. w weekend osoby mogące zaciągać w imieniu pozwanego zobowiązania i składać w jego imieniu oświadczenia woli nie pracowały, a to wszystko przy założeniu, że powód po analizie treści wezwania z dnia 19 października 2015 r. powinien znać dokładną datę, godzinę i miejsce planowanego zawarcia umowy przyrzeczonej.

Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu I instancji, iż wyznaczony przez pozwanego powodowi termin do zawarcia umowy przyrzeczonej był nieodpowiedni w myśl art. 389 § 2 k.c. Termin ten był zbyt krótki, albowiem w świetle okoliczności, iż powód odebrał wezwanie w piątek, po czym nastąpił weekend, w trakcie którego zakład pozwanego był nieczynny, faktycznie termin ten wynosił jeden dzień (25 października 2015 r.). Nadto termin wyznaczony w wezwaniu z dnia 19 października 2015 r. określony został na tyle nieprecyzyjnie, że powód nie znał dokładnej daty i godziny planowanego zawarcia umowy przyrzeczonej oraz miejsca jej zawarcia, a zatem w ocenie Sądu II instancji powód nie mógł wywiązać się ze zobowiązania.

Sąd II instancji zauważa, iż powód stawiał się w wyznaczonym przez pozwanego terminie w siedzibie pozwanego i zastał tam pracownika pozwanego, ale mimo tego powód nie z własnej winy zawarł umowy przyrzeczonej sprzedaży samochodu. Powód nie mógł bowiem zawrzeć przedmiotowej umowy z pracownikiem pozwanego jako podmiotem nieumocowanym do składania oświadczeń woli i zaciągania zobowiązań w imieniu pozwanego. Pozwany nie wykazał, że jego pracownik, którego dane personalne pozostały nieustalone, był upoważniony przez pozwanego do zawarcia umowy przyrzeczonej z powodem i że oczekiwał na powoda w dniach 23-25 października 2015 r. w siedzibie pozwanego w celu zawarcia umowy przyrzeczonej z powodem. Pozwany nie wykazał również, iż na powoda w tejże dacie w siedzibie pozwanego oczekiwali wspólnicy pozwanego.

Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że wezwanie do zawarcia umowy przyrzeczonej wystosowane przez pozwanego w formie pisma z dnia 19 października 2015 r. było bezskuteczne i w rzeczywistości stanowiło pozorne działanie pozwanego, który w istocie nie zamierzał powodowi sprzedać samochodu o numerze rejestracyjnym (...). Wniosek taki potwierdzony jest pośrednio oświadczeniem złożonym przez A. J. na rozprawie w dniu 10 października 2016 r., zgodnie z którym pozwany nie chciał sprzedać powodowi samochodu z obawy braku uiszczenia ceny za samochód.

Rozważania w powyższym przedmiocie należy uzupełnić o stwierdzenie, że w piśmie z dnia 19 października 2015 r. nie wskazano miejsca planowanego zawarcia umowy przyrzeczonej, a jedynie adres pozwanego. Domysły powoda, nawet gdyby były trafne, co do miejsca planowanego zawarcia umowy przyrzeczonej, nie potwierdzają okoliczności, że w treści wezwania do zawarcia umowy przyrzeczonej wskazano miejsce planowanego zawarcia umowy przyrzeczonej. Wyrazem dobrej woli było przyjście powoda do siedziby pozwanego w wyznaczonym przez pozwanego terminie celem zawarcia umowy przyrzeczonej sprzedaży samochodu, co finalnie nie nastąpiło nie z winy powoda, bowiem otrzymując wezwanie z dnia 19 października 2015 r. powód nie mógł mieć wiedzy, gdzie powinien się stawić, by umowę przyrzeczoną zawrzeć.

W ocenie Sądu II instancji Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 389 § 2 k.c. i prawidłowo uznał, że w okolicznościach niniejszej sprawy wezwanie z dnia 19 października 2015 r. było bezskuteczne, bowiem termin wyznaczony przez pozwanego powodowi do zawarcia umowy przyrzeczonej nie był odpowiedni z uwagi na to, że był zbyt krótki i nieprecyzyjny, a nadto wezwanie to nie określało miejsca planowanego zawarcia umowy przyrzeczonej.

Z wyżej wymienionych względów za bezzasadny należy również uznać korespondujący z zarzutem naruszenia prawa materialnego, to jest art. 389 § 2 k.c., zarzut pozwanego dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 233 k.p.c. polegającego na błędnym przyjęciu, iż powód nie został prawidłowo wezwany do zawarcia umowy przyrzeczonej,

podczas gdy z pisma z dnia 19 października 2015 r. wynika, że wezwanie miało miejsce i został w nim określony termin zawarcia umowy przyrzeczonej.

Z kolei odnosząc się do następnego z zarzutów apelacyjnych pozwanego dotyczących naruszenia prawa materialnego, to jest art. 390 § 2 k.c. poprzez jego zastosowanie w sytuacji, gdy powodowi nie przysługiwało uprawnienie do żądania zawarcia umowy przyrzeczonej albowiem strony związane były terminem zawarcia umowy przyrzeczonej wskazanym przez pozwanego, zaś powód w tym terminie nie przystąpił do zawarcia umowy przyrzeczonej, uznać należy, iż zarzut ten także jest bezzasadny.

Zgodnie z przepisem art. 390 § 2 k.c. gdy umowa przedwstępna czyni zadość wymaganiom, od których zależy ważność umowy przyrzeczonej, w szczególności wymaganiom co do formy, strona uprawniona może dochodzić zawarcia umowy przyrzeczonej. Zważyć w tym miejscu należy na dwie kwestie.

Po pierwsze wobec uznania przez Sąd I instancji, że wyznaczony przez pozwanego powodowi termin do zawarcia umowy przyrzeczonej był nieodpowiedni, co zostało w pełni zaaprobowane przez Sąd II instancji, skonstatować należy, iż czynność wezwania była bezskuteczna. Za zachowanie terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej, na mocy postanowienia § 2 ust. 2 zd. 2 umowy przedwstępnej, odpowiedzialny był pośrednio pozwany, albowiem był on odpowiedzialny za terminowe nabycie prawa własności samochodu, od czego z kolei zależało zawarcie umowy przyrzeczonej. Do zawarcia umowy przyrzeczonej nie doszło, a więc po stronie powoda zaktualizowało się roszczenie z art. 390 § 2 k.c. Powód nie miał obowiązku wcześniejszego wezwania pozwanego do zawarcia umowy, ponieważ roszczenie to jest roszczeniem terminowym, wystarczy więc sam upływ terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej, określony w umowie przedwstępnej lub wyznaczony przez stronę uprawnioną (por. A. Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 390 Kodeksu cywilnego, Lex).

W niniejszej sprawie upłynął termin ramowy do zawarcia umowy przyrzeczonej określony w umownie przedwstępnej w treści § 2 ust. 2, zgodnie z którym zawarcie umowy przyrzeczonej nastąpi w terminie do 90 dni od dnia zawarcia umowy przedwstępnej, z zastrzeżeniem, że sprzedaż samochodu przez pozwanego powodowi będzie możliwa dopiero, gdy samochód zostanie wykupiony od leasingodawcy w terminie wskazanym w § 1 ust. 4 umowy przedwstępnej. Za zachowanie terminu określonego w § 1 ust. 4 odpowiada pozwany. Termin, o którym mowa w § 1 ust. 4 umowy przedwstępnej to 60 dni od podpisania umowy przedwstępnej, w trakcie których pozwany zobowiązał się wykupić samochód na własność (pozwany był leasingobiorcą pojazdu). Termin do zawarcia umowy przyrzeczonej upłynął zatem w dniu 28 listopada 2015 r.

Skoro upłynął termin ramowy do zawarcia umowy przyrzeczonej, za zachowanie którego odpowiedzialny był pozwany, a umowa przedwstępna określała istotne postanowienia umowy przyrzeczonej, to jest podmioty pomiędzy którymi miała być zawarta umowa przyrzeczona, przedmiot umowy i cenę sprzedaży, godzi się uznać, iż powodowi przysługiwało roszczenie z art. 390 § 2 k.c.

Po drugie zważyć należy, iż w błędzie pozostaje pozwany, który uważa, iż niezawarcie umowy przyrzeczonej w terminie wyznaczonym przez pozwanego, nawet gdyby uznać, iż był to termin odpowiedni, a wezwanie do zawarcia umowy przyrzeczonej skuteczne, doprowadziło do automatycznego wygaśnięcia roszczeń z tytułu zawarcia umowy przedwstępnej, w tym roszczenia o zawarcie umowy przyrzeczonej. Umowa przedwstępna w takich sytuacjach nie wygasa ipso iure, jak również w niniejszej sprawie żadna ze stron procesu nie odstąpiła od umowy przedwstępnej. Natomiast upływ terminu wyznaczonego do zawarcia umowy przyrzeczonej, abstrahując od tego czy został on wyznaczony skutecznie, czy też nie, skutkuje wymagalnością roszczenia o zawarcie umowy przyrzeczonej, a w konsekwencji rozpoczyna się bieg terminu przedawnienia określonego w art. 390 § 3 k.c., zgodnie z którym roszczenia z umowy przedwstępnej przedawniają się z upływem roku od dnia, w którym umowa przyrzeczona miała być zawarta, natomiast jeżeli sąd oddalił żądanie zawarcia umowy przyrzeczonej, roszczenia z umowy przedwstępnej przedawniają się z upływem roku od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne.

Z uwagi na okoliczność, iż powód złożył pozew w dniu 23 listopada 2015 r., uznać należy, iż roszczenie o zawarcie umowy przyrzeczonej było wymagalne i nieprzedawnione. Zatem wobec finalnej odmowy zawarcia umowy

przyrzeczonej przez pozwanego, powodowi służyło uzasadnione roszczenie o nakazanie złożenia przez stronę pozwaną oświadczenia woli zastępującego umowę sprzedaży określonej w umowie przedwstępnej.

W kontekście powyższych rozważań uznać należy, iż Sąd I instancji prawidłowo zastosował przepis art. 390 § 2 k.c.

Pozwany podniósł w apelacji również zarzut naruszenia przepisu postępowania, to jest art. 233 k.p.c. polegający na niewszechstronnym rozważeniu zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w konsekwencji jego dowolną a nie swobodną ocenę. Zarzut ten jest w niewielkiej części zasadny, co jednakże nie wpływa na prawidłowość zapadłego orzeczenia przed Sądem I instancji.

Mianowicie rację ma pozwany, iż Sąd I instancji błędnie przyjął, że pozwany był zobowiązany do poinformowania powoda o ziszczeniu się warunku w postaci nabycia prawa własności samochodu marki O. (...), nr rej. (...). Obowiązek taki nie wynikał z treści umowy przedwstępnej, a więc nie można przyjąć, że pozwany był zobligowany do zawiadomienia powoda o fakcie stania się przez pozwanego właścicielem tegoż samochodu. Nadto w ocenie Sądu II instancji z wezwania wystosowanego przez pozwanego do zawarcia umowy przyrzeczonej wywieść należy, iż pozwany stał się właścicielem samochodu, bowiem w przeciwnym wypadku pozwany nie byłby władny do zawarcia umowy przyrzeczonej, a więc nie mógłby powoda do tego wezwać.

Jak wskazano wyżej przedmiotowe uchybienie Sądu I instancji nie ma jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem w sprawie zachodzą inne podstawy prawne, na których winno ostać się orzeczenie Sądu I instancji, wskazane w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji oraz w niniejszym uzasadnianiu.

Chybiony jest jednakże zarzut pozwanego co do błędnego ustalenia stanu faktycznego w zakresie stawienia się powoda w siedzibie pozwanego celem zawarcia umowy przyrzeczonej na podstawie wyrażenia zainteresowania przez powoda zawarciem umowy przyrzeczonej, o czym świadczy fakt wytoczenia przez niego powództwa, podczas gdy zarówno względy logicznego rozumowania jak i zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalają na tego typu wnioskowanie i co więcej w sytuacji, gdy powyższego powód w żaden sposób nie udowodnił.

Podnieść należy, iż ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego należy do Sądu rozpoznającego sprawę i Sąd w wyniku rozważenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia wiarygodność przedstawionych przez strony dowodów czy złożonych oświadczeń. Sąd I instancji dał wiarę powodowi w zakresie jego twierdzenia, iż stawił się w siedzibie pozwanego celem zawarcia umowy przyrzeczonej w terminie wyznaczonym przez pozwanego, bowiem powód wyraził determinację co do zawarcia umowy przyrzeczonej składając niniejsze powództwo tuż po upływie ramowego terminu do zawarcia umowy przyrzeczonej.

Sąd II instancji w całości podziela stanowisko Sądu I instancji w tymże zakresie i jednocześnie wskazuje, iż pozwany nie udowodnił, że prawidłowo wyznaczył powodowi miejsce zawarcia umowy przyrzeczonej oraz że powód nie pojawił się w siedzibie pozwanego w wyznaczonym terminie, jak i z działań pozwanego wnioskować można, iż w rzeczywistości pozwany wcale nie był i nie jest zainteresowany zawarciem umowy przyrzeczonej, o czym mowa była już w poprzedniej części uzasadnienia. Gdyby pozwany był zainteresowany zawarciem przyrzeczonej umowy sprzedaży samochodu, strony mogłyby zawrzeć umowę po dniu 25 października 2015 r.

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 385 k.p.c. apelację jako bezzasadną oddalił.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie II sentencji wyroku, mając na uwadze przepis art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

SSO Grzegorz Karaś SSO Patrycja Gruszczyńska-Michurska SSO del. Karolina Maciejewska